

לא לוֹתֵר, וְלֹא לְהִתְיַאֵשׁ!

יְלַדְעִילְדָה: בְּשָׁבֻעַ הַקְּרוֹב (בְּיוֹם רַבִּיעִי) יְחוּל 'פֶּסַח שְׁנִי'.

'פֶּסַח שְׁנִי' הוּא הַהֲזַדְמָנוֹת הַשְּׁנִיָּה שֶׁנִּתְּנָה לְכָל אוֹתָם אֵלֶּה שֶׁלֹּא נִתְּאֲפָשֶׁר לָהֶם לְהַקְרִיב קֶרְבַּן-פֶּסַח בְּמוֹעֵד הַמְּקוּרִי, י"ד בְּנִיסָן. וּבְכֵן, אֵלֶּה יְכוּלִים לְהַשְׁלִים זֹאת חֹדֶשׁ לְאַחַר מִכּוֹן - בִּי"ד בְּאִיר.

מִצְוֹת 'פֶּסַח שְׁנִי' הֵינּוּ מִצְוֹת יוֹצֵאת-דֶּפֶן, שֶׁכֵּן הֵינּוּ אֶחָת מִמִּצְוֹת הַיְחִידוֹת בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא נִתְּנוּ מִלְּכַתְחֻלָּה עַל-יְדֵי הַקֹּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמִשָּׁה רַבֵּנוּ, אֵלֶּה הֵן הַתְּחַדְּשׁוּ כְּתוּצָאָה מְדַרְיָשָׁה שֶׁל (כְּמָה מִ)בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל.

אַבָּא/אַמָּא: הַתּוֹרָה (בְּפָרָשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ) מְסַפֶּרֶת לָנוּ אֶת הַסְּפֹר הַמְּלֵא סְבִיב 'פֶּסַח שְׁנִי':

"וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טַמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם (=הֵם נִגְעוּ בְּמַת וְנִטְמָאוּ) וְלֹא יָכְלוּ (=נִטְמָאוּ עֲלֵיהֶם) לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח (=לְהַקְרִיב קֶרְבַּן-פֶּסַח) בְּיוֹם הַהוּא (=בִּי"ד בְּנִיסָן). וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנָיו אֶהְרֹן בְּיוֹם הַהוּא; וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו (=אֵל מֹשֶׁה): אֲנַחְנוּ טַמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקְרִיב אֶת קֶרְבְּנִי ה' בְּמַעַדוֹ, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?!"

כְּלוּמַר, הֵם בָּאוּ בְּתַבִּיעָה וּבְטַעֲנָה, "לָמָּה נִגְרַע?"; וְכִי מִפְּנֵי שְׂאֵנוּ טַמְאִים עָלֵינוּ לְהַפְסִיד אֶת מִצְוֹת הַקְּרִיב אֶת קֶרְבַּן-פֶּסַח?!

יְלַדְעִילְדָה: מִמְּשִׁיכָה הַתּוֹרָה וּמִסְפֶּרֶת:

"וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה, עֲמְדוּ וְאֲשַׁמְעָה מֶה יֵצֵא ה' לָכֶם." מִשָּׁה רַבֵּנוּ אוֹמֵר לָהֶם, חֲכוּ עַד שְׂאֲשַׁאֵל אֶת פִּי ה', וְנִרְאָה מֶה יִפְסַק בְּעֵינֵינוּכֶם.

וְאֵז נֹאמַר: "וַיִּדְבַּר ה' אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר,

מוֹחַ שְׁלִיט עַל הַלֵּב

פַּעַם אַחַת הַסִּבֵּיר הַחֲסִיד הַנוֹדֵעַ ר' הַלֵּל מִפֶּאָרִיטְשׁ אֶת הַמְּשָׁג "מוֹחַ שְׁלִיט עַל הַלֵּב" בְּאִמְצָעוֹת הַדְּגָמָה הַבְּאָה:

הוֹלֵךְ אָדָם בְּדֶרֶךְ וּלְפָתַע הוּא מִכְחִין בְּשׁוּדָד-דְּרָכִים הַמְּתַקְרַב אֵלָיו. פֶּחַד אוֹפֵף אוֹתוֹ, וְהוּא מְחַשֵּׁב אֶת צַעֲדָיו הַבְּאִים. נְטִיַת הַלֵּב הִרְאֵשׁוּנָה שְׁלוֹ הֵיא לְפָתַח בְּרִיצָה וּלְנִסּוֹת לְהַמְלִט עַל נַפְשׁוֹ. אֵלֶּה שְׂאֵז מִתְעַרֵּב הַמוֹחַ וְאוֹמֵר לוֹ: אִם תִּנְסָה לְבַרְחַ, הַשׁוּדָד יִדְלַק אַחֲרֶיךָ וַיִּתְפָּס אוֹתָךְ. הַעֲצָה הַיְחִידָה (מוֹסִיף הַמוֹחַ וְאוֹמֵר), הֵיא לְהִתְגַּבֵּר עַל הַפֶּחַד וּלְהַאֲבֵק בְּשׁוּדָד, שְׂמָא וְאוּלֵי תִנְצַח אוֹתוֹ...

"חֲסִידֵי אֲדָמו"ר הַזֶּקֶן הָיוּ תְּמִיד 'סוֹפְרִים"

חֹדֶשׁ אִיר מִיְחַד בְּכָךְ שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֵימִים שְׁלוֹ אֲנַחְנוּ מְקִימִים אֶת מִצְוֹת סְפִירַת-הָעֶמֶר.

גַּם בְּחֹדֶשׁ הַקּוֹדֶם (נִיסָן) וּבְחֹדֶשׁ הַבָּא (סִיּוֹן) אֲנַחְנוּ סוֹפְרִים סְפִירַת-הָעֶמֶר. אֲבָל רַק בְּחֹדֶשׁ אִיר אֲנַחְנוּ זוֹכִים לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת כָּל הַחֹדֶשׁ כְּלוֹ.

זֹאת אוֹמֵרֶת שְׁלֵאֲרָךְ כָּל הַחֹדֶשׁ הַזֶּה אֲנַחְנוּ סוֹפְרִים אֶת הַיָּמִים עַד לְחַג-הַשְּׁבֻעוֹת, הַיּוֹם שֶׁבּוֹ נִקְבַּל מִחֹדֶשׁ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. כְּכֹךְ זֶה תְּמִיד, כְּשֶׁמְצַפִּים לְמִשְׁהוֹ טוֹב - סוֹפְרִים אֶת הַיָּמִים עַד לְבוֹאוֹ...

בְּקֶשֶׁר לְכָךְ מִתְאִים לְהַבִּיא כָּאֵן סְפֹר עִם מְסַר חֲשׁוֹב, הַמוֹבָא בְּסִפְרֵי 'הַיּוֹם יוֹם' בְּשֵׁם הַרְבֵּי הַקּוֹדֶם (הַרְי"צ) נִשְׁמָתוֹ-עַדָּן.

וְכֵן סִפֵּר הַרְבֵּי הַקּוֹדֶם:

בְּהַזְדְּמָנוֹת מְסִימָת, בְּהַתּוֹעֲדוֹת שֶׁל יְמֵי הַסְּפִירָה בְּשָׁנִים תְּרַנ"א-נַג, אָמְרוּ לְאַבָּא (=כְּבוֹד-קֹדֶשׁ אֲדָמו"ר הַרְש"ב נִשְׁמָתוֹ-עַדָּן): "חֲסִידֵי אֲדָמו"ר הַזֶּקֶן הָיוּ תְּמִיד 'סוֹפְרִים'."

הַפְּתָגָם מְאֹד מְצָא חֵן בְּעֵינֵי אַבָּא, וְאָמַר: "זֶהוּ עֲנִינָה שֶׁל 'עֲבוּדָה': הַשְּׁעוֹת צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת סְפֹרוֹת, וְאֵז גַּם הַיָּמִים סְפֹרוּם. כְּשִׁיּוֹם הוֹלֵךְ (=חוֹלֵף), יֵשׁ לְדַעַת מָה פְּעִלוֹ וּמָה יֵשׁ לְפַעַל בְּעֵתִיד. וּבְכֻלָּל, יֵשׁ לְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁהַמְּחַר יִהְיֶה 'יֹפֵה' יוֹתֵר מֵהַיּוֹם."

אִיךָ זֶה יְכוּל לְהִיּוֹת שְׁדוּקָא הַפְּרִי שְׁנֵאֲכָל בְּאִפְּן שֶׁל 'חֲלִין' - בְּכָל מְקוֹם, הוּא בְּדֶרֶךְ גְּבוּהָה יוֹתֵר מֵהַפְּרִי שְׁנֵאֲכָל בְּקִדְשָׁה, בִּירוּשָׁלַיִם?

אַבָּא/אַמָּא: אֲבָל לְפִי הַסְּפֹר עִם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְהַפְּרוּשׁ אֲנוּ מְבִינִים שֶׁהַחֲדוּשׁ הוּא לֹא בְּפִירוֹת הַשְּׁנָה הַרְבִּיעִית, בְּהֵם יְהוּדֵי מְרִגִישׁ אֶת הַקְּדוּשָׁה כִּי הֵם נִאֲכָלִים בִּירוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ. הַחֲדוּשׁ הוּא שְׁגָם בְּשָׁנִים הַבְּאוֹת, בְּכָל מְקוֹם בּוֹ הוּא אוֹכֵל אֶת הַפְּרוֹת, הוּא זוֹכֵר שֶׁהַכְּרָכָה בְּפִירוֹת בְּאֵה מֵהַשֵּׁם, וְהוּא מוֹדֶה לוֹ עַל כֵּן וְעוֹשֶׂה דִּירָה לְהַשֵּׁם בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגְּשָׁמִי.

(מַעֲבֹד ע"פ לְקו"ש ח"ז עמ' 134 ואילך)

מִי שְׁפּוֹי וְנָמִי לֹא...

הַחֲסִיד ר' אַרְיֵה-לֵיב שְׁיִינִין נוֹלַד בְּעִיר בּוֹבְרוֹיֶסק לְמִשְׁפָּחָה פְּשוּטָה, אֲךָ כְּשֶׁהִגִּיעַ בְּנַעֲרֻיּוֹ לִישִׁיבַת תּוֹמְכֵי-תְּמִימִים, הַתְּעַלָּה מַעֲלָה-מַעֲלָה בְּעַבְדוּת-ה'.

בְּהִגִּיעַ תְּקוּפַת הַחֲגִים, חָזַר הַתְּמִים אַרְיֵה-לֵיב לְעִיר מְגוּרָיו. גַּם (הַרְבֵּי) הַתְּמִים אַבְרָהָם פְּרִיז, תּוֹשֵׁב בּוֹבְרוֹיֶסק, שָׁב לְבֵיתוֹ.

יוֹם אֶחָד כְּשֶׁהִלֵּךְ אַבְרָהָם בְּרוּחֹב, נִקְרָא פְּנִימָה אֶל בֵּית-הַכְּנֶסֶת, לְהַשְׁלִים 'מִנְיָן' לְתַפְלַת מְנַחָה. בְּהַכְּנֶסוֹ רָאָה אֶת חֲבֵרוֹ הַתְּמִים אַרְיֵה-לֵיב יוֹשֵׁב בְּפִנְתּוֹ מְעַטֵּר בְּתַפְלִין, שְׂקוּעַ בְּתַפְלָה. בְּיַחַד עִם אַרְיֵה-לֵיב הָיָה 'מִנְיָן' גַּם לְלֹא אַבְרָהָם.

"הֲלוֹא יֵשׁ לָכֶם 'מִנְיָן'?!", תָּמָה אַבְרָהָם בְּאֲזֵי הַמַּתְפַּלְלִים.

"הַבְּחֹר הַזֶּה יוֹשֵׁב כֵּן מֵהַבְּקָר, בְּלִי לְחוּשׁ בְּמַתְרַחֵשׁ סְבִיבוֹ", עֲנָה לוֹ הַמַּתְפַּלְלִים, "וְאֲנוּ לֹא בְּטוֹחִים כִּי הוּא שְׁפּוֹי בְּדַעַתוֹ וּמְצַטְרֵף לְמִנְיָן..."

"פְּתָאוּם הַבְּנֵתִי אֶת הַהַבְּדֵל בֵּינִי לְבֵין חֲבֵרִי", סִפֵּר לְיָמִים ר' אַבְרָהָם. "שֶׁכֵּן בְּעוֹד אֲנִי נֹחַשְׁבְּתִי בְּעֵינֵי הַמַּתְפַּלְלִים הַפְּשׁוּטִים בְּעַל דַּעָה צְלוּלָה, חֲבֵרֵי אַרְיֵה-לֵיב נֹחַשְׁד בְּעֵינֵיהֶם כְּלֹא-שְׁפּוֹי... בּוֹ-בְּמְקוֹם הַחֲלֻטְתִּי לְהַתְחִיל לְעַסֵּק בְּעַבְדוּת-הַתְּפִלָּה."

© creative

לזכות החייל בצ"ה **מנחם מענדל** שיחי' והחיילת בצ"ה **אסתר שיינדל** תחי' לרגל יום הולדתם **ט"ו אייר** נדפס ע"י ולזכות הוריהם **יצחק ונורית שיחי' לוינזון**

ובאמצע הלמוד פנה אליו ושאל אותו: איך הבריאות? יש לך כל מה שאתה צריך...? הפרוש כלל לא טרח להעיר מבט ליהודי שעמד מולו בכגדים פשוטים כאחד הכפריים והמשיך בלמודו. אך הבעל שם טוב המשיך ושאל שוב ושוב, עד שהפרוש שלנו התכעס והראה באצבעו על הדלת כמי שאומר: צא בחוץ...

ואז הבעל שם טוב הוסיף ושאל: "רבי, למה אינכם נותנים להשם את הפרנסה שלו?"

כאן הפרוש שלנו כבר התבלבל לגמרי... מה רוצה היהודי שעומד מולו, למה הוא מתכונן? איזו פרנסה השם בדיק צריך?

ילד/ילדה: השיב הבעל שם טוב לאותו פרוש: דוד המלך אומר בתהלים "ואתה קדוש - יושב תהלות ישראל". השם הוא קדוש, הוא מעל ומעבר לעולם שלנו. מה גורם לו בכל זאת 'לשבת' - 'לרדת' (כמו אדם שמתכופף כאשר הוא יושב) אלינו ולתת לכל אחד את מה שהוא צריך בבריאות או בפרנסה? - תהלות ישראל! כאשר יהודי מודה להשם ואומר "ברוך השם" על הבריאות, או על הפרנסה וכדומה, זה גורם להשם לרצות ולהמשיך 'לרדת' ולתת שפע לאותו יהודי בכל מה שהוא צריך.

לכן זה כמו 'פרנסה' - כמו אדם שמשקיע בשביל להרויח יותר, כך השם 'משקיע' בלתי לנו פרנסה ובריאות, ובתמורה הוא מקבל את הברכות והתודה שלנו...

אבא/אמא: אם כן, הסביר הבעל שם טוב לפרוש, אתה אמנם לומד תורה, אבל מכין שאינך עונה לי 'ברוך השם', אתה מפספס משהו, אתה לא נותן להשם את הפרנסה שלו... השם רוצה שתהיה לו דירה ב'תחתונים' - דוקא בעולם הזה החמרי. עליך לדאג להוריד את הקדשה ולחבר אותה גם עם החיים החמריים שלך, על ידי שתודה ותהלל להשם על הבריאות שלך, על הפרנסה שלך, על חיי היום יום שהשם נותן לך.

ילד/ילדה: הספור הנפלא הזה מסביר לנו משהו מעניין, לגבי מצות ערלה עליה אנו קוראים השבת בפרשת 'קדושים'. בשלש השנים הראשונות של האילן הפרות הם 'ערלה' ואסור לנו לאכל או להנות מהם. בשנה הרביעית צריך לאכל אותם בקדשה, בעיר ירושלים. מהשנה החמישית לצמיחת האילן והלאה, אנו יכולים לאכל אותם בצורה רגילה, היכן שאנו רוצים.

נראה כאלו עקר הקדשה היא בפרות השנה הרביעית, אך התורה אומרת: "ובשנה החמישית תאכלו את פרי להוסיף לכם תבואתו" - ומסביר אדמו"ר הזקן שמבחינה רוחנית פרות השנה החמישית הם בדרגה גבוהה יותר מהשנים הקודמות.

ילד/ילדה: מכאן אנחנו למדים הוראה חשובה בעבודת-האדם:

גם מי שעסק בדבר טוב ובגלל זה החמיץ ענין טוב אחר, רשאי (ואף צריך) לבוא בתביעה לקדוש-ברוך-הוא, "למה נגרעתי?". על יהודי לשאף להתקדם כל העת, עוד ועוד. לכן, גם אם הוא עסק במצוה אחת, אין הוא מוכן להפסיד את המצוה האחרת!...

ובזכות טענת "למה נגרע" של העוסקים במצוה, העניקה התורה הזדמנות שניה (להקרב 'פסח שני') גם לאותם אלה שלא הקריבו את הפסח מפני שהיו רחוקים מה.

לסכום: מצד אחד, אפלו מי שנמצא במצב ירוד בעבודת-ה' צריך לדעת ש"אין מצב אבוד". ומצד שני, גם מי שמצבו בעבודת-ה' טוב, אינו אמור לוותר על שום הזדמנות להתעלות והתקדמות נוספת.

(על-פי 'התוועדות' תשמ"ט, חלק ג', עמ' 147 והלאה)

טוב להודות להשם

ילד/ילדה: כשהבעל שם טוב עוד היה צדיק נסתר, הוא נהג להסתובב בעירות ובכפרים ולשאל כל יהודי אותו פגש: מה שלומך? איך הבריאות? איך הפרנסה? ויהודים ענו כמובן: ברוך השם! תשובה זו אהב מאוד הבעל שם טוב לשמע.

והנה הגיע הבעל שם טוב לעירה בה התגורר יהודי 'פרוש' - שכבר חמשים שנה ישב בבית המדרש עטור בטלית ובתפלין ועסק בתורה, רק אחרי תפלת ערבית הוא היה טועם למחיתו חתיכת לחם עם מים ומיד חוזר ללמוד התורה. אותו 'פרוש' נחשב לגאון ולתלמיד חכם גדול.

אבא/אמא: הבעל שם טוב נכנס לבית המדרש בו ישב הפרוש,

✂

גליון 263 אחרי קדושים

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____

✂

איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה, לכם או לדורתיכם - ועשה פסח לה' בחדש השני (=איר) בארבעה-עשר יום בין הערבים, יעשו אתו".

הקדוש-ברוך-הוא הודיע אפוא על מתן הזדמנות שניה לכל הטמאים ולאותם אלה שמסבה כלשהי לא הספיקו להגיע לבית-המקדש ולהקריב קרבן-פסח במועדו - להקריב 'פסח שני' בי"ד באיר.

אבא/אמא: באחת מהתועדויותיו למד הרבי הרי"צ מספור זה (של 'פסח שני') הוראה חשובה ביותר בעבודת-האדם, וההוראה הזאת צטטה על-ידי הרבי נשיא דורנו בספר 'היום יום' (י"ד באיר):

"ענינו של פסח שני: אין מצב 'אבוד'; תמיד אפשר לתקן ולהשלים. אפלו מי שהיה 'טמא' או מי שהיה 'בדרך רחוקה' - ואפלו 'לכם', דהינו שהדבר היה ברצון - יכולים תמיד לתקן".

פרוש הדברים: גם מי שנתק עצמו מהקדשה ('טמא') או שהתרחק מדרך התורה ('בדרך רחוקה'), ואפלו אם עשה זאת מתוך בחירה ורצון ("לכם")! - מקבל הזדמנות נוספת לתקן ולהשלים את החסר.

ילד/ילדה: הפתגם ב'היום יום' מתייחס, כאמור, לאנשים שכשלו במעשיהם, והוא אומר שאפלו לגביהם "אין מצב אבוד".

ואולם כשמתבוננים במספר בתורה, מבינים כי ההוראה הזאת (ש"אין מצב אבוד") נכונה גם במקרה הפוך לחלוטין:

בפסוק נאמר "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם". האנשים נגעו במת ונטמאו. באיזה מת הם נגעו?

אבא/אמא: ובכן, בגמרא יש על כך מחלקת בין האמוראים: אמורא אחד סובר שהם נטמו את ארונו של יוסף הצדיק (שהעלה ממצרים) וכך נטמאו. אמורא שני אומר כי מדובר במישאל ואלצפן (בני-דוד של אהרן הכהן) שטפלו בנדב ואביהוא המתים. ושלשי טוען כי היה זה 'מת מצוה' (=נפט) שאין לו קרובי משפחה).

כך או כך, לא מדובר באנשים שהתרחקו מדרך התורה, אלא להפך, באנשים שעסקו בדבר-מצוה (ו'העוסק במצוה פטור מן המצוה'). אנשים אלה אמורים היו, לכאורה, להתנחם בכך שהפסד הקרבת הפסח נבע מהתעסקותם בדבר-מצוה; ובכל-זאת אנחנו רואים שהדבר הציק להם עד כי הם נזעקו בטענת "למה נגרעתי?".